

Hold da helt pause!

Også hvis du arbejder 6 timer eller mindre.

Vedrørende pauser på det pædagogiske område, ældreområdet m.v.:

Vi er blevet opmærksomme på en række tilfælde hvor der sættes spørgsmålstegn ved eksempelvis pædagogmedhjælperes ret til at afholde pause på dage, hvor der arbejdes 6 timer eller derunder. Det er ganske særligt deltidsansatte, som oplever at deres ret til pauser "problematiseres".

Baggrunden herfor er en henvisning til et en aftale mellem KL (Kommunernes Landsforening) og KTO (Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte) om "Visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden". Man mener at der her skulle være nogle regler om at man ikke længere har krav på pause hvis arbejdsdagen ikke er længere end 6 timer. Det er imidlertid afgørende væsentligt at man forholder sig til aftalens **forudsætninger inden**, der drages konklusioner om ændringer i bestående pauserettigheder:

Aftalen om "Visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden" er en aftale som indarbejder et EU direktiv i de danske overenskomster.

Direktivet (93/104/EF af 23.november 1993) er et **minimums direktiv**.

Direktivet tager sigte på at **beskytte arbejdskraften** i EU.

Aftale er et konkret eksempel på den såkaldte "Danske Model" som består i at overenskomsterne indarbejder **minimumsdirektivet** i de danske overenskomster.

Der er altså tale om et direktiv der fastsætter **minimumsrettigheder** for den europæiske arbejdskraft – altså ikke et direktiv der ophæver eller tilsidesætter regler, kutymmer, arbejdstidsaftaler etc., som er bedre end minimumsrettighederne.

Der er ligeledes tale om et direktiv der tager sigte på at **beskytte arbejdskraften** i EU, og altså ikke tager sigte på at fratage arbejdstagere beskyttende regler som er mere vidtgående end minimumsdirektivet.

Populært sagt kunne man sige at direktivet skal sikre arbejdstagere i EU en minimumsret til pause såvel for pædagogmedhjælper i Danmark – som hvis man er daglejer i et spansk tomatdrivhus og arbejder dagen lang i bagende hede og larm fra blafrende plasticoverdækninger.

Aftaleparterne slår i indledningen fast at:

"Det er aftaleparternes intention, at de eksisterende aftaleregelsæt om arbejdstid m.v. kun påvirkes i nødvendigt omfang."

KTO bemærker:

"De enkelte overenskomsters / aftalers bestemmelser tilsidesættes kun hvis de ikke opfylder aftalens bestemmelser."

Aftalen har **ikke** givet anledning til ændringer i nogen af FOAs overenskomster eller aftaler.

Aftale om "Visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden":

Det er slået fast i aftalens **§ 1 anvendelsesområde punkt 3** at:

"Aftalen er en minimumsaftale."

Overenskomstparternes (KTO / KL) bemærkning:

"Denne aftale berører ikke parternes adgang til at aftale overenskomster/aftaler m.v., der er gunstigere."

KTOs bemærkning:

"Det bemærkes, at aftalen alene omfatter **minimum**bestemmelser vedrørende de ansattes **sundheds- og sikkerhedsforhold.**"

.....

"Denne aftale kan herefter ikke danne grundlag for at sænke det generelle niveau for beskyttelse af arbejdstagere, - - -"

Dette betyder at der ikke er adgang til at forringe ansattes vilkår med henvisning til aftale om "Visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden", eller EU direktivet. Der er ikke adgang til at "sænke det generelle niveau for beskyttelse af arbejdstagere". Altså: **Har man i forvejen**, via overenskomster og arbejdstidsaftaler, eller kutyper, adgang til at holde pause, er dette fortsat en rettighed, uagtet at disse rettigheder rækker ud over direktivets minimumsbestemmelse om 6 timer. Dette slås fast i bemærkningen til § 1 punkt 3:

Minimumsbestemmelsen, at "det skal sikres at den ansatte kan holde pause, hvis den daglige arbejdstid overstiger 6 timer." giver altså **ikke** mulighed for at anlægge en omvendt fortolkning om at ansatte med mindre end 6 timers arbejdsdag ikke skulle have pauserettigheder. KL har på møde herom med FOA Forbundet udtrykt enighed heri.

For pædagogmedhjælpernes vedkommende er / var der allerede aftalt bestemmelser om pauser. Bestemmelserne indgår i "Aftale om arbejdstid for pædagogisk personale i daginstitutioner klubber skolefritidsordninger m.v." Aftalen bygger på de kutyper der har været for afholdelse af pauser. Minimumsdirektivet og aftalen om "Visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden" har ikke givet anledning til at denne aftale er ændret.

Af pædagogmedhjælpernes arbejdstidsaftale §14 stk 3 fremgår det at:

Pauser af mindre end ½ times varighed, hvorunder den ansatte står til rådighed og ikke kan forlade arbejdsstedet, medregnes i arbejdstiden. Andre pauser medregnes ikke. (i arbejdstiden)

Denne bestemmelse bygger netop på en kutyme på daginstitutionsområdet om at man afholder 29 minutters pause. Det forudsættes at man ikke forlader arbejdsstedet, men er til rådighed for uforudsete begivenheder, som nødvendiggør at man afbryder sin pause og træder ind og varetager institutionens tilsynsforpligtigelse. Fuldtidsansatte afholder således 29 minutters pause i arbejdstiden.

Deltidsansatte afholder ligeledes pause på samme vilkår. Blot kan der i nogen tilfælde være tale om at reducere i pausens varighed i forhold til tjenestens placering den enkelte dag. Er man på arbejde på et tidspunkt hvor det er naturligt at spise frokost / afholde middagspause da følger man institutionens rytme og afholder 29 minutters pause. Er man derimod på arbejde på et andet tidspunkt, placeres der en passende pause, som tilgodeser pausens formål. Varigheden af pausen kan være reduceret i forhold til de 29 minutter, men skal stå i et rimeligt forhold til dels tjenestens længde den enkelte dag og pausens formål, nemlig en mulighed for hvile og restitution.

Det har således aldrig været kutyme at fortolke arbejdstidsaftalens §14.stk 3 på en måde, så der ikke kan holdes pause, hvis arbejdstiden er 6 timer eller derunder. Tværtimod vil det være tale om en forringelse af aftalen hvis dette sker. Det er således vores opfattelse at afvisning af en pædagogmedhjælperes krav på pause under henvisning til 6 timers bestemmelsen (§4 stk7 i aftale om visse aspekter i tilrettelæggelse af arbejdstiden) ikke er sagligt begrundet.

Jens Nielsen FOA Fag og Arbejde Frederikssund Afdeling